

MR. A. STEMPELS, 1912-1987

DOOR MR. B.C.L. WAANDERS

OP 22 september 1987 overleed mr. Alexander Stempels, gepensioneerd hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant, waar hij in 1935 - hij was toen 23 jaar oud - als redacteur binnenland in dienst trad. Tot 1970 is hij zijn journalistieke werkzaamheden blijven uitoefenen in het oude gebouw van de NRC aan de Witte de Withstraat 73 te Rotterdam, met uitzondering evenwel van de periode 1940-1945, toen hij om principiële redenen geen deel wilde hebben aan het door de bezetter gecontroleerde dagbladwezen.

De betekenis van de op 5 februari 1912 te Utrecht geboren jurist Stempels voor Rotterdam bestaat wellicht vooral daarin dat hij ruim twaalf jaar - van 1958 tot 1970 - redactionele leiding heeft gegeven aan het in Rotterdam gevestigde 'nationale instituut', zoals de NRC indertijd wel eens onofficieel werd getypeerd.

Bijna even lang als zijn hoofdredacteurschap duurde het journalistieke werk van mr. Stempels als parlementair overzichtschrijver van de NRC - van 1946 tot eind '57. Na de Kamervergaderingen in Den Haag keerde hij terug naar zijn woonplaats Rotterdam en schreef er zijn parlementaire overzichten, vaak tot laat in de nacht, om zich de volgende dag weer van Rotterdam naar Den Haag te begeven. Dit parlementair-journalistieke werk was buitengewoon inspannend. Het betrof hier het schrijven van Kameroverzichten per vergadering, die vaak lang duurde, en bovendien vergaderde de Tweede Kamer indertijd nog vaak vier dagen per week.

'Het parlement is heilig'. Met deze stelregel voor ogen deed Stempels zijn journalistieke werk. Hij had een hang naar objectiviteit, evenwichtigheid en nuancering, met andere woorden: het vermogen zich te stellen boven de zaken waarover hij schreef. Zuivere parlementaire en staatsrechtelijke verhoudingen gingen hem in hoge mate ter harte; ook toonde hij zich een streng - soms zelfs enigszins perfectionistisch - bewaker van de Nederlandse taal.

Uiteraard had Stempels contact met politici van velerlei kleur en zeker niet in het minst met in Rotterdam woonachtige politici van nationale bekendheid, zoals de sociaal-democraat mr. L.A. Donker, de liberale leider mr. P.J. Oud (tot 1952 ook burgemeester

van Rotterdam) en de antirevolutionaire voorman dr. J. Schouten. Zijn necrologieën naar aanleiding van het overlijden van deze staatslieden getuigden van inzicht en betrokkenheid zonder uiterlijke emotie.

Vermeld moge in dit verband worden dat Stempels een aandeel had in de voorbereiding van de adoptiewetgeving van de in februari 1956 overleden minister van justitie mr. Donker.

Als staatsburger was Stempels van mening dat iedereen lid van een politieke partij diende te zijn. Zelf was hij lid van de Rotterdamse afdeling van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, zonder zich te bewegen op het gebied van de actieve politiek - daarmee kon immers een leidende functie bij een krant zijns inziens niet samengaan. Ook over het beleid van de liberale fractieleider Oud schreef de liberale journalist Stempels meer dan eens in kritische zin.

Niet alleen in de parlementaire sfeer van Den Haag, maar ook in Straatsburg was Stempels, warm aanhanger van het streven naar Europese eenwording, vaak aanwezig. De totstandkoming van de toenmalige Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal maakte hij van nabij mee en hij publiceerde daarover in 1956 een boek onder de titel 'Europese smidse'. Hij had overigens reeds eerder een boek geschreven, namelijk in 1950 over de parlementaire geschiedenis van de Indonesische kwestie.

Als lid, later voorzitter van de Persraad en indertijd ook als voorzitter van de toenmalige Federatie van Nederlandse Journalisten droeg hij veel bij aan de georganiseerde journalistiek. Jarenlang was hij voorzitter van de Rotterdamse Journalisten Vereniging.

Ook buiten de journalistiek bewoog hij zich: zo was hij medeoprichter en voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Pleegouders en maakte hij deel uit van de Centrale Adoptieraad, van de Commissie van Advies inzake Gewetensbezwaren militaire dienst en van het bestuur van het Nederlands Gesprek Centrum.

In Rotterdam was hij o.a. actief als bestuurslid van de Gemeenschap Rotterdam van het Humanistisch Verbond, van de afdeling Rotterdam van het Genootschap Nederland-Israël en van de Stichting Centraal Rotterdams Verzetsmonument.

Mr. Stempels was onder meer ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw, officier in de orde van Oranje-Nassau en officier in de Kroonorde van België.